

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Petra Průchy a Mgr. Evy Kyselé v právní věci žalobce: **I. B.**, zast. JUDr. Irenou Strakovou, advokátkou, se sídlem v Praze 1, Žitná 45, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 11. 2004, č. j. 5 Az 16/2004 – 39, a o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 21. 1. 2004, č. j. OAM-11727/VL-07-P13-2001, rozhodl žalovaný tak, že azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), se neuděluje, a že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Své rozhodnutí žalovaný opřel o zjištění, že žalobce více usiluje o udělení azylu, protože měl v zemi původu údajně potíže s policií, a také proto, že v jeho zemi probíhá občanská válka, avšak v průběhu řízení nebylo shledáno, že by byl pronásledován z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, ve smyslu § 12 písm. b) téhož zákona.

Citované rozhodnutí napadl žalobce v celém rozsahu žalobou pro jeho nezákonnost způsobenou tím, že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním

rozhodnutí, čímž porušil ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 správního řádu, a v důsledku toho i nesprávně právně posoudil žádost o azyl; důkazy, které si správní orgán opatřil pro rozhodnutí, nebyly úplné, došlo opětovně k porušení ustanovení § 32 odst. 1 a dále § 34 odst. 1 správního řádu, neboť nemohl správně usuzovat na skutkové a právní otázky, které pro své rozhodnutí potřebuje zodpovědět; rozhodnutí nevyplývá ze zjištěných podkladů, tj. není zde logická vazba mezi rozhodnutím a podkladem pro ně. K odůvodnění své kasační stížnosti stěžovatel poukázal na to, že vlast opustil z politických důvodů. Pro svou příslušnost k politické straně byl vícekrát fyzicky napaden a přežil i pokusy o svou fyzickou likvidaci ze strany policie, tedy orgánu reprezentujícího stát. Žalobce poukázal na ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu a uvedl, že je zřejmé, že byl pronásledován z důvodů náboženství a příslušnosti k jiné národnosti a správní orgán tedy při rozhodování pochybil. V případě návratu do vlasti bude jeho život proto ve vážném nebezpečí. Tyto důvody trvají dle žalobce i nadále a konstatování správního orgánu, že žadatelům o azyl po pádu prezidenta Ševarnadzeho nehrozí perzekuce, je přinejmenším předčasné. Změna jednoho politického představitele režimu nemůže dle žalobce radikálně změnit politickou situaci, obzvlášť tam, kde politická kultura nemá pevný základ, což je případ Gruzie. Žalobce rovněž nesouhlasil s konstatováním žalovaného, že z dostupných informací není potvrzena existence Národní ideologické strany. Poukázal na to, že je i nadále jejím členem a uvedl, že soudu předkládá doklady potvrzující existenci strany i členství žalobce v této straně (k žalobě žalobce připojil potvrzení o členství v Národně-ideologické straně a jeho překlad do českého jazyka). Žalobce dále namítl, že se na něj vztahuje překážka vycestování dle § 91 zákona o azylu, protože v případě návratu bude z uvedených důvodů vystaven potížím. Proto žádal, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 26. 11. 2004, č. j. 5 Az 16/2004 – 99, byla žaloba zamítnuta. Městský soud předně konstatoval, že v průběhu celého správního řízení žalobce nezmiňoval žádné své problémy, které by jakkoli souvisely s jeho národností či náboženským vyznáním. Jeho obecná žalobní námitka, že byl ve vlasti pronásledován z důvodu náboženství a příslušnosti k jiné národnosti, je tedy zcela irelevantní. Stejně tak žalobce v průběhu správního řízení neuváděl žádné své potíže vztahující se k jeho zaměstnání (pracovní činnosti). Pokud tedy u ústního jednání před soudem právní zástupkyně žalobce poukazovala na to, že žalobce z vlasti odešel proto, že se v důsledku politické perzekuce nemohl ve vlasti uživit, je i tuto žalobní námitku zapotřebí posoudit jako nerozhodnou. Jako hlavní důvod, pro který odešel z Gruzie, žalobce ve správním řízení (v protokolu o pohovoru dne 8. 1. 2003) výslovně označil občanskou válku v Gruzii a uvedl, že posledním impulsem k odchodu z vlasti byla skutečnost, že vláda vůbec nic nedělala pro její ukončení. V podané žalobě však žalobce nikterak nebrojil proti zjištění žalovaného, že v Gruzii v současné době žádná občanská válka neprobíhá. Toto zjištění správního orgánu tedy žalobce učinil nesporným, a nezpochybnil tak závěr správního orgánu o neudělení azylu z tohoto důvodu (z důvodu probíhající občanské války).

Městský soud dále uvedl, že z obsahu napadeného rozhodnutí je zřejmé, že žalovaný ve vydaném rozhodnutí sice uvedl, že z dostupných informací nebyla existence Národně ideologické strany potvrzena, přičemž z vyjádření žalovaného k žalobě vyplývá, že toto zjištění žalovaného bylo nesprávné (ve vyjádření k žalobě žalovaný poukázal na doplnění informací, které existenci uvedené politické strany potvrzují). Z obsahu napadeného rozhodnutí je však zřejmé, že žalovaný své rozhodnutí nezaložil na tomto

nesprávném zjištění, nýbrž na skutečnosti, že v Gruzii došlo po odjezdu žalobce ze země ke změně politického režimu. Žalovaný tak v napadeném rozhodnutí hodnotil politickou situaci v Gruzii po této změně, a to ve vztahu k potížím, které měl žalobce v souvislosti se svou opoziční politickou činností, hodnotil tedy, nakolik by po změně režimu v Gruzii žadateli hrozilo pronásledování za jeho aktivní politické postoje. Tento postup soud považoval za správný, neboť institut azylu slouží k ochraně osob pronásledovaných z azylově relevantních důvodů.

Pokud v zemi, v níž byl žadatel pronásledován pro své aktivní politické postoje (respektive tvrdí, že byl pronásledován), dojde k takové změně politické situace, že tvrzená perzekuce již nadále nehrozí, odpadá v takovém případě i potřeba mezinárodní ochrany formou azylu.

Městský soud rovněž poukázal na to, že žalovaný z obsahu správního spisu dovodil, že představitelé bývalé opozice v Gruzii v současné době již nejsou za svou činnost postihováni. Tento závěr soud považoval za správný a má rovněž za to, že i podklady, z nichž správní orgán vycházel, byly pro jeho vyvození postačující. Tvrzení žalobce, že opozice ani dnes nemůže svobodně hlásat své názory, považoval soud za účelové. Toto tvrzení, které žalobce nikterak věrohodně nedoložil, podle soudu přímo odporuje obsahu uvedené zprávy MZV ČR ze dne 3. 5. 2004. Pro úplnost soud konstatoval, že dopis, který žalobce soudu předložil, a o němž tvrdí, že jde o dopis představitele Národně ideologické strany, nemá potřebnou důkazní hodnotu a nemůže žalobcova tvrzení prokázat již proto, že nelze identifikovat jeho autora a především ani nikterak osvědčit pravdivost jeho obsahu.

Soud se ztotožnil rovněž se závěrem žalovaného, že v případě žalobce nejsou dány překážky vycestování dle § 91 zákona o azylu. Pokud žalobce v žalobě namítal, že v případě návratu bude vystaven v žalobě uvedeným potížím, Městský soud v Praze dovodil, že má na mysli v žalobě uváděné pronásledování z důvodu náboženství, národnosti a z důvodu politické příslušnosti. K této žalobní námitce odkázal soud na již uvedený závěr, že tvrzení o pronásledování z důvodu náboženství a národnosti žalobce poprvé zmínil až v podané žalobě, a proto bylo pro přezkoumání napadeného rozhodnutí irelevantní. Pokud jde o pronásledování pro politickou příslušnost žalobce a jeho politické aktivity, soud shodně s žalovaným neshledal vzhledem ke změně politické situace v Gruzii tyto obavy žalobce důvodnými.

K žalobní námitce, že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci a neopatřil si úplné podklady, soud uvedl, že podklady žalovaného nebyly úplné, když konstatoval, že existence Národně ideologické strany není potvrzena. Protože se však rozhodnutí správního orgánu opírá o změnu politické situace v Gruzii, nikoli tedy o údajnou neexistenci uvedené politické strany, neměla tato skutečnost vliv na zákonnost rozhodnutí a nevedla k jeho zrušení. Další žalobní námitku, že rozhodnutí nevyplývá ze zjištěných podkladů a chybí vazba mezi rozhodnutím a podklady pro ně, soud nepovažoval za důvodnou, naopak má za to, že žalovaný v odůvodnění rozhodnutí rozhodné podklady rozhodnutí zmínil, všemi rozhodnými skutečnostmi se postačujícím způsobem zabýval a v odůvodnění rozhodnutí srozumitelně uvedl své závěry.

Proti rozsudku Městského soudu v Praze podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) a d) zákona č. 150/2002, soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel poukazuje, že bylo hodnoceno období, kdy prezidentem Gruzie byl Ševarnadze, a již nikoliv období po zvolení Saakašviliho. K argumentu, že stěžovatel není v současné době pronásledován, je těžko zaujmout postoj. V České republice stěžovatel pronásledován není a v Gruzii se stěžovatel nenachází právě proto, že by byl pronásledován, a má-li správní orgán jiné poznatky, tak je dostatečně nedoložil resp. nevyvrátil jeho názor, doložený důkazy o členství v politické straně, o jeho pronásledování. Národní ideologická strana není jedinou stranou, jejíž představitelé odešli po zvolení Saakašviliho prezidentem do exilu a kteří odcházeli již za vlády prezidenta Ševarnadzeho. V současné době dochází v Gruzii k systematické likvidaci opozice a ke kriminalizaci jejích členů. Kupříkladu předák Svazu demokratického obrození Gruzie Aslan Abašidze musel v obavě o svůj život opustit Gruzii a uchýlit se do azylu. Pokud jde o další argument správního orgánu, že v zemi neprobíhá občanská válka, stěžovatel podotýká, že Gruzie je multietnická společnost, která je od nepaměti zmítána náboženskými konflikty. V posledních deseti letech tam proběhly dvě občanské války a jeden státní převrat. V současné době jsou zde minimálně dvě území, a to Abchazie a Jižní Osetie, kde hrozí válečný konflikt. Soud, a potažmo i správní orgán, tak nedostatečně a jednostranně zhodnotili současnou situaci v Gruzii, kdy sice vycházeli ze zpráv založených ve spise, ovšem i z nich lze mezi řádky vysledovat závěry hovořící proti použité argumentaci správního orgánu. Zprávám ČTK lze potom vytknout podstatnou vadu, která spočívá v přejímání těchto zpráv od zahraničních tiskových agentur, a to pouze od těch, které mají povolení výkonné moci Gruzie k působení na jejím území. Z tohoto důvodu nemohou tyto zprávy poskytnout dostatečný a jednoznačný obraz o aktuální situaci v Gruzii, natož o činnosti či názorech opozice. Skutkové zjištění a jeho zdůvodnění je tak nedostatečné pro svou jednostrannou zaměřenost. Stěžovatel proto podanou kasační stížností žádá, aby jí byl přiznán odkladný účinek podle § 107 s. ř. s. a aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 5 Az 16/2004-39 a ve věci nařídil další projednání.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť má za to, že jak jeho rozhodnutí, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Žalovaný se domnívá, že námitky uplatňované stěžovatelem v podané kasační stížnosti jsou obdobné těm, které uplatnil v podané žalobě a k nimž se již plně vyjádřil ve svém rozsudku Městský soud v Praze. I pro řízení o kasační stížnosti odkazuje žalovaný na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení, a na vydané rozhodnutí. Žalovaný proto navrhuje zamítnutí kasační stížnosti pro její nedůvodnost a nepřiznání odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku – takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační

stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. O kasační stížnosti rozhodl bez jednání – vycházeje z ustanovení § 109 odst. 1 s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnuti, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel podal dne 2. 12. 2001 žádost o udělení azylu, v níž sdělil, že vlast opustil 26. 2. 2001, protože měl strach o život; o azyl žádá, protože byl členem opoziční strany, která byla pronásledována vládou; sám byl také pronásledován, a proto z obavy o život odcestoval z vlasti. Ve vlastnoručně psaném prohlášení sdělil, že o udělení azylu v České republice žádá kvůli „nespravedlivému chování vlády a prezidenta země k opozičním stranám a organizacím“. Do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu na území ČR stěžovatel uvedl, že vlast opustil, protože se vzhledem k politické angažovanosti (vedoucí oddělení propagandy v opoziční Národní ideologické straně) obával o život. Opakovaně byl fyzicky napaden a přežil pokusy o fyzickou likvidaci. V souvislosti se svým odchodem upozornil i na probíhající občanskou válku ve vlasti. Stěžovatel dále vypověděl, že policie rozháněla demonstrace organizované jeho stranou. Dvakrát byl na demonstracích zmlácen policisty a zřejmě jej doma hledali dobrovolní spolupracovníci policie. O svých potížích stěžovatel neinformoval příslušné státní orgány, neboť s obdobnými problémy se setkávají i jiní představitelé opozičních stran v Gruzii. O získání azylu v ČR stěžovatel usiluje především s ohledem na probíhající občanskou válku v jeho vlasti, ale i proto, že jako představitel opoziční politické strany čelil nátlaku ze strany policie.

Podle § 12 zákona o azylu se cizinci azyl udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Nejvyšší správní soud se plně ztotožňuje s právním posouzením věci žalovaným a potažmo i městským soudem. Při rozhodování o udělení azylu je rozhodující existence odůvodněného strachu z pronásledování směřujícího vůči žadateli o azyl jako příslušníku určité sociální skupiny, jež podnikají úřady země, případně jež vychází od některých složek obyvatelstva, které nerespektují normy stanovené v zákonech dotyčné země, a úřady vědomě takové jednání tolerují, případně odmítají či jsou neschopné zajistit účinnou ochranu. Žalovaný ve svém rozhodnutí hodnotil politickou situaci v Gruzii po změně politického režimu, a to ve vztahu k potížím, které měl stěžovatel v souvislosti se svou opoziční politickou činností. Na základě získaných informací přitom dovodil, že představitelé bývalé opozice v Gruzii v současné době již nejsou za svou činnost postihováni a stěžovateli nelze azyl udělit. K tomuto závěru žalovaný dospěl procesně korektním způsobem, jeho závěr tudíž Nejvyšší správní soud považuje za správný a přesvědčivý.

K tvrzení stěžovatele, že mu pronásledování hrozí i v současnosti, přičemž žalovaný názor o jeho pronásledování, doložený důkazy o členství v politické straně, nevyvrátil, Nejvyšší správní soud poznamenává, že je nespornou povinností žalovaného získat si maximum možných informací, které se vztahují ke stěžovatelově situaci, a na základě shromážděných podkladů rozhodnout, zda účastníku řízení bude azyl udělen či nikoliv. Při posuzování individuálních případů je přitom třeba vycházet z toho, jaká je v zemi původu úroveň ochrany lidských práv. Je-li zřejmé, že v daném státě existují prostředky, prostřednictvím nichž se lze domoci ochrany lidských práv, pak na žadatele přechází důkazní břemeno při prokazování toho, zda byl pronásledován z důvodů uvedených v ustanovení § 12 zákona o azylu. Pouhá tvrzení o možném pronásledování stěžovatele v současné době tak nemohou obstát, pokud o takové skutečnosti není schopen předložit jediný důkaz.

Stejně tak zdejší soud za nedůvodnou považuje stěžovatelovu námitku ohledně nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci. Soudu není z podané kasační stížnosti zřejmé, v čem jsou ve správním spise založené zprávy o dodržování lidských práv neúplné či nepřesné, resp. které skutečnosti vzhledem k obavám, které stěžovatel uvedl jako důvod pro podání žádosti o udělení azylu, v těchto zprávách nejsou obsaženy. Nejvyšší správní soud nezpochybňuje, že vzhledem ke složitému historickému vývoji Gruzie je možnost vzniku občanských nepokojů či lokálních válečných konfliktů poměrně vysoká. Sama tato okolnost však ještě automaticky nezakládá nárok na přiznání azylu v České republice. Účelem přiznání azylu je poskytnout ochranu tomu, kdo je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo cítí důvodnou obavu z pronásledování z důvodů v zákoně vymezených. Aby mu mohla být poskytnuta ochrana formou azylu, musí být prokázáno, že jako nositel určitého přesvědčení politického nebo náboženského mu hrozí v zemi, jejíž občanství má (v zemi jeho posledního trvalého bydliště), reálné pronásledování, nebo pronásledování z důvodů příslušnosti k jasně vymezené sociální skupině. Takové skutečnosti v souzené věci však prokázány nebyly.

V návaznosti na uvedené proto Nejvyšší správní soud uzavírá, že není dán žádný z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s., pro který by bylo třeba napadené rozhodnutí Městského soudu v Praze zrušit, neboť zdejší soud neshledal žádnou vadu řízení, jež by spočívala v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit, přičemž rozhodnutí správního orgánu není nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost, ani nebyla

shledána nepřezkoumatelnost rozhodnutí tohoto soudu spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšnému žalobci (stěžovateli) náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížností žalobce žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. listopadu 2005

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu